JAARVERSLAG AANPAK MENSENHANDEL DRENTHE 2021

Zorg- en Veiligheidshuis
Drenthe

Inleiding

Mensenhandel komt op uiteenlopende manieren en in veel verschillende sectoren voor. Het gaat niet alleen over seksuele uitbuiting en gedwongen prostitutie, maar ook over arbeidsuitbuiting, criminele uitbuiting of gedwongen orgaanverwijdering. Onder regie van het Bestuurlijk Veiligheidsoverleg Drenthe (BVD) hebben de Drentse gemeenten in 2013 besloten om gezamenlijk in te zetten op de aanpak van mensenhandel en het coördineren van de zorg aan slachtoffers van mensenhandel. Om hier invulling aan te geven zijn in Drenthe een ketenregisseur (24 uur p/w) en een zorgcoördinator (16 uur p/w) actief. De ketenregisseur is in dienst bij Zorg -en Veiligheidshuis Drenthe, de zorgcoördinator bij GGD Drenthe. De ketenregisseur en zorgcoördinator worden ondersteund door een regionale werkgroep aanpak mensenhandel, die bestaat uit een vertegenwoordiging van de Drentse gemeenten.

INTERBESTUURLIJK PROGRAMMA

Rijk, gemeenten (VNG), provincies en waterschappen hebben in het Interbestuurlijk Programma (IBP) van februari 2018 afgesproken samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Zorg voor de slachtoffers van mensenhandel is een van de twaalf thema's.

ALS DOELSTELLINGEN ZIJN IN HET IBP OPGENOMEN DAT:

1. Alle gemeenten duidelijk beleid ontwikkelen om mensenhandel tegen te gaan;
2. Gemeenten voorzien in passende regionale opvang, ondersteuning en nazorg aan slachtoffers;
3. Elke regio beschikt over een zorgcoördinator waardoor een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie ontstaat. Voor deze doelstellingen is afgesproken dat zij uiterlijk in het jaar 2022 gerealiseerd dienen te zijn.

PROGRAMMA SAMEN TEGEN MENSENHANDEL

In november 2018 is vanuit vier ministeries het Programma samen tegen mensenhandel verschenen. Het programma beslaat een breed scala aan trajecten, projecten en initiatieven. Hierin wordt de bestaande aanpak van mensenhandel doorontwikkeld en uitgebouwd met nieuwe initiatieven. Ook de gemeentelijke inzet krijgt een impuls omdat lokaal maatwerk als cruciaal wordt gezien voor een effectieve aanpak. Gemeenten zijn onmisbaar als het gaat om het signaleren van mensenhandel en kunnen seksuele uitbuiting voorkomen door goede regulering van de prostitutiebranche (zowel in de vergunde als niet vergunde sector).

Gemeenten kunnen, aanvullend op het strafrecht, bestuurlijke instrumenten toepassen en barrières opwerpen om mensenhandel te voorkomen en aan te pakken. Op grond van de WMO en Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor de opvang en ondersteuning van slachtoffers.

BESTUURLIJKE OPDRACHT

Naar aanleiding van bovenstaande heeft het bvd in oktober 2020 aan de werkgroep de opdracht gegeven om een beleidsvoorstel voor alle Drentse gemeenten te schrijven om mensenhandel tegen te gaan. Onderdeel van dit beleidsvoorstel is prostitutiebeleid.

CIJFERS

Bij het lezen van de cijfers is het van belang om aan te geven dat bij de ketenregisseur en de zorgcoördinator signalen van (mogelijke) uitbuiting worden gemeld, die in verschillende stadia verkeren. Het kan gaan over een situatie waarbij de melder een niet pluis gevoel heeft of het kan gaan om een concreter signaal, waarbij een sterk vermoeden van uitbuiting aanwezig is. Het kan ook zijn dat er een concrete melding binnenkomt waar direct op wordt ingegrepen en direct hulp of opvang nodig is.

Soms zijn de slachtoffers in beeld, soms is daar (nog) geen zicht op. Iedere melding wordt zorgvuldig beoordeeld en vraagt om een specifieke aanpak op maat.

In 2021 zijn er 29 signalen van mensenhandel door de zorgcoördinatoren en ketenregisseur behandeld. In 2020 en 2019 betrof dit respectievelijk 34 en 24 signalen. Aangezien er nog geen landelijke cijfers bekend zijn over 2021 is het niet mogelijk een vergelijking te maken met de landelijke trend.

Wel was landelijk al in 2020 een flinke afname zichtbaar van het aantal gemelde signalen. Zo werden bij Comensha[1] in 2020 984 signalen gemeld tegenover 1.334 in 2019. De nationaal rapporteur mensenhandel gaf als mogelijke verklaring dat de verminderde reisbewegingen en beperkingen in de opsporing en signalering door de coronamaatregelen daarvoor gezorgd hadden.[2] Dit lijkt, samen met een sterk verminderd aantal bewustwordingstrainingen, ook in 2021 bijgedragen te hebben aan het verminderde aantal signalen in Drenthe.

Bij het verder uitzoeken van de signalen en met informatie van ketenpartners blijkt vaak dat er veel problematiek speelt maar dat het label 'mensenhandel' er niet aan gegeven kan worden. Of dat er geen indicaties zijn voor verder strafrechtelijk onderzoek. Het signaal van zorg wordt dan doorgeleid naar de juiste instantie, zoals een welzijnsorganisatie. Een voorbeeld van een alternatieve oplossing vind u op pagina 6 van dit jaarverslag.

In Drenthe verblijven slachtoffers van mensenhandel in asielzoekerscentra, bij Yadeborg en bij Stichting Terwille.

SOORT	GEMEENTE	AANTAL
CRIMINELE UITBUITING	ASSEN	1
	NOORDENVELD	1
	EMMEN	1
ARBEIDSUITBUITING	NOORDENVELD	2
	MIDDEN-DRENTHE	1
SEKSUELE UITBUITING	HOOGEVEEN	4
	TYNAARLO	1
	ASSEN	7
	MIDDEN-DRENTHE	1
	EMMEN	6
	MEPPEL	3
	COEVORDEN	1
TOTAAL:		**29**

[1] *Landelijk Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel*

[2] *Slachtoffermonitor mensenhandel 2016-2020*

AANTAL ZAKEN TEAM MENSENHANDEL EN MIGRATIECRIMINALITEIT [4] GERELATEERD AAN DRENTHE

Door het Team Mensenhandel en Migratiecriminaliteit zijn in 2021 27 zaken aangeleverd aan het Openbaar Ministerie. Hierbij zijn 17 mensen betrokken, hetzij als verdachte dan wel als slachtoffer, die uit Drenthe komen.

MENSENHANDEL KOMT AAN HET LICHT TIJDENS OPROLLEN HENNEPKWEKERIJ WITTELTE

ASSENAAR VAST VOOR SEKSUELE UITBUITING, VROUWEN GEDROGEERD TIJDENS SEKSFEESTEN

DOELSTELLINGEN 2021

De doelstellingen voor 2021 betroffen:

- Het aantal meldingen van signalen mensenhandel verhogen door het effect van de trainingen te vergroten, onder andere door gebruik te maken van de ontwikkelde Virtual Reality.
- De kwaliteit van het netwerk binnen de asielketen verbeteren door te inventariseren waar eventuele knelpunten liggen, hier aandacht voor vragen en verbeteringen doorvoeren waar mogelijk. Hierbij gebruik makend van best pratices in de rest van het land.
- Het schrijven van een beleidsvoorstel voor de bestrijding van mensenhandel binnen de Drentse gemeenten.
- Het schrijven van een beleidsvoorstel voor de Drentse gemeenten; hoe om te gaan met prostitutie?

[4] *Team Mensenhandel en Migratie criminaliteit is onderdeel van de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel*

BEHAALDE RESULTATEN

- Het aantal meldingen van signalen is in 2021 afgenomen in plaats van toegenomen van 34 naar 29.
- Er is goed contact opgebouwd met het AZC Zweeloo, dit heeft geresulteerd in een analyse van de informatiestroom van signalen mensenhandel vanuit COA richting Politie. Hier blijkt dat nog veel winst te behalen, maar dit vergt langdurige aandacht. Door de ketenregisseur wordt dit samen met TMM en COA opgepakt.
- Er is een start gemaakt met het schrijven van een beleidsvoorstel, het eindresultaat zal echter pas in 2022 gepresenteerd worden.
- Samen met een HBO student rechten heeft de ketenregisseur onderzoek gedaan naar het fenomeen prostitutie in Drenthe en onderzocht hoe hier door andere gemeenten in Nederland mee om gegaan wordt. Dit heeft geresulteerd in een voorstel voor het wijzigen van de APV ten aanzien van prostitutie. Op ambtelijk niveau is verzocht dit verder uit te werken in een handelingskader, alvorens het op bestuurlijk niveau te presenteren. Dit handelingskader zal in 2022 tot voltooiing komen.

Er zijn 2 belangrijke oorzaken aan te wijzen voor de niet gehaalde doelen. Zo is de werkgroep uiteen gevallen, voornamelijk door (langdurige) ziekte en bemoeilijkte ook in 2021 Covid19 het opbouwen van contacten en het maken van afspraken.

Met de vorming van een nieuwe werkgroep en het vervallen van de Covid maatregelen is de verwachting dat in 2022 een flinke inhaalslag gemaakt kan worden.

Team Mensenhandel en Migratie criminaliteit is onderdeel van de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel

DOELSTELLINGEN 2022

- het structureel aanbieden van minimaal 6 trainingen per jaar voor gemeenten, zowel in een digitale als een fysieke vorm.
- afronden beleidsvoorstel bestrijding mensenhandel en, indien akkoord, deze aanbieden aan de 12 colleges.
- afronden voorstel prostitutiebeleid en, indien akkoord, deze aanbieden aan de 12 colleges.
- Samen met RIEC, gemeenten en Provincie een trainingsaanbod op het thema ondermijning bieden voor professionals binnen het middelbaar onderwijs. Doel van dit aanbod is professionals te trainen in het herkennen van signalen van o.a. mensenhandel en hen een handelingskader te bieden.
- Verkennen van de mogelijkheid om middelbare scholieren weerbaar te maken tegen mensenhandel.

CASUS

Toen de 22-jarige Natascha het oorlogsgebied in haar geboorteland kon ontvluchten door bij haar zus in Rusland te gaan wonen, zag haar leven er een stuk beter uit. Met het leren kennen van de 40-jarige Ahmed uit Nederland, die haar voorstelde om tijdens de corona lockdown naar Nederland te komen, leek het leven haar zelfs toe te lachen. Ahmed had het goed voor elkaar met een goede baan en een eigen woning en hij zag hij er goed verzorgd uit. Daarnaast was hij erg gul, zo betaalde hij haar ticket en hoefde ze niet te betalen voor eten en onderdak. Wel vond hij het vervelend dat ze ook contact zocht en onderhield met andere mensen. Als ze dat bleef doen, wilde hij liever dat ze weg ging.

Op het moment dat ze zich in wilde laten schrijven op het woonadres van Ahmed bleek dat ze geen verblijfsvergunning had en ook geen grond had om deze te kunnen krijgen. Ze verbleef dan ook illegaal in Nederland. De betrokken baliemedewerkster van de gemeente had ervaring met slachtoffers van mensenhandel en schaalde daarom intern op waardoor het signaal bij de ketenregisseur terecht kwam. Gezamenlijk is een plan gemaakt om nogmaals met Natascha in gesprek te komen. Tijdens dit gesprek werd het Natascha duidelijk zij zich in een positie bevond waarin zij zeer gemakkelijk slachtoffer van mensenhandel kon worden. Ze werd sociaal geïsoleerd, kende de Nederlandse cultuur niet, Ahmed had veel geld aan haar uitgegeven en ze verbleef illegaal in Nederland. Daarnaast was ze vrij naïef, want “slachtoffers van mensenhandel kwamen toch uit Arabische landen?”

Na afloop van het gesprek werden veiligheidsafspraken met haar gemaakt en gemonitord door de ketenregisseur. Twee weken later bleek Natascha weer veilig bij haar familie te zijn.

Hoewel Natascha geen slachtoffer was van mensenhandel en Ahmed haar mogelijk met de beste bedoelingen naar Nederland had laten komen, was er nagenoeg niets voor nodig om haar in een uitbuitingssituatie te brengen. Het is te danken aan de alertheid van slechts één persoon dat dit waarschijnlijk is voorkomen.[5]

[5] *De namen zijn gefingeerd.*

WWW.ZVHD.NL

